

PROGRAM FÖR SVERGES SOCIALDEMOKRATISKA ARBETAREPARTI
antaget på 4:de partikongressen i Stockholm den 4 juli 1897

Allmänna grundsatser.

Socialdemokratin skiljer sig från andra politiska partier därigenom, att den vill helt omdana det borgerliga samhällets ekonomiska organisation och genomföra arbetareklassens sociala frigörelse, till betryggande och utveckling af den andliga och materiella kulturen.

Hufvudorsaken till de lyten, som vidhäfta våra dagars civilisation, är nämligen det privatkapitalistiska produktionsättet, som upplöst de gamla småborgerliga samhällsförhållandena, samlat förmögenheten i ett mindretals händer och delat samhället i arbetare och kapitalister, med mellanliggande lager af dels försvinnande äldre samhällsklasser - småbönder, handverkare och småhandlande - dels uppkommande nya. Den privata eganderätten till produktionsmedlet var i förra tider en naturlig betingelse för produktion, i det den tillförsäkrade producenten hans produkt. Men i samma mån stordriften undantränger handverket, arbetsmaskinen verktyget, världshandeln och massproduktionen nedbryta alla marknadsgränser, i samma mån blifva de verkliga producenterna förvandlade i en klass af lönarbetare, som i sig upptager den gamla medelklassens nedsjunkande rester och har till sitt sociala kännetecken egendomslöshet med däraf följande beroende och förtryck.

Arbetsprocessens utomordentliga tekniska utveckling, den oerhördt stegrade produktiviteten hos det mänskliga arbetet, det ständigt pågående öppnandet af nya produktionsfält, allt detta, hvarigenom nationalförmögenheten mångdubblats, medför blott å ena sidan ett onaturligt hopande af rikedomar, å andra sidan en kolossal tillväxt af arbetareklassen.

Men samtidigt tvinga dessa förhållanden och denna ödesdigra tendens i samhällets utveckling arbetarne till en motverkande rörelse. De organisera sig som klass för att af arbetsprodukten tilltvinga sig så stor del som möjligt i arbetslön. Sålunda uppstå fackföreningarna och den alltjämt fortgående, allt väldigare former antagande kampen på den nationella och internationella arbetsmarknaden mellan arbetare och arbetsköpare, en kamp, som aldrig skall upphöra, förrän arbetareklassen upphört att vara en klass af lönarbetare.

Detta åter kan endast ske genom upphäfvandet af det privatkapitalistiska monopolet på produktionsmedlen och dessas förvandling till gemensam, hela samhället tillhörande egendom, samt den planlösa varuproduktionens ersättande med en socialistisk, samhällets verkliga behof motsvarande produktion.

Socialdemokratin vill därför genomföra äfven arbetareklassens politiska organisation, sätta sig i besittning af den offentliga makten och efter hand förvandla till samhällig egendom alla produktionsmedlen - transportmedlen, skogarna, grufvorna, bruken, maskinerna, fabrikerna, jorden.

Arbetareklassens intressen äro de samma i alla land med kapitalistiskt produktionsätt. Med utvecklingen af världshandeln och produktionen för världsmarknaden blifver arbetarnes ställning i hvarje land beroende af deras ställning i öfriga land. Arbetareklassens frigörelse är därför ett verk, hvari alla kulturfolk måste delta. Med erkännande häraf förklarar sig Sverges socialdemokratiska parti vara ett med socialdemokratin i andra länder.

Politiskt program.

I.

Allmän, lika och direkt rösträtt vid politiska och kommunala val för alla till myndig ålder hunna medborgare, utan någon af könsskilnaden betingad olikhet.

Valdagen en söndag eller en allmän fridag.

Första kammarens afskaffande.

II.

Folkbeväpning i stället för stående här.

Skiljedomstolar vid internationella tvister.

Riksdagen, och i yttersta hand folkomröstning, afgör om krig och fred.

III.

Religionen förklaras för privatsak.

Statskyrkans och kyrkobudgetens afskaffande.

IV.

Skolans skiljande från kyrkan.

Folkskolans utveckling till en för all gemensam och kulturfordringarne uppfyllande medborgarskola.

V.

Jurydomstol i brottmål.

Af kommunen eller staten tillsatta försvarsadvokater.

Kostnadsfri rättshjälp.

VI.

Gradvis stigande (progressiv) inkomst- och förmögenhetsskatt samt arfsskatt.

Afskaffande af alla indirekta skatter, som förnämligast trycka de produktiva klasserna.

Till fyllande af allmänna budgetsbehof stark utveckling af statens och kommunernas verksamhet som producenter och ledare af samfärdsel och distribution.

Själfdeklaration med laga ansvar vid taxeringen.

VII.

Den allmänna krediten organiseras genom staten.

Jordbrukskreditens direkta reglering genom staten. Lag som, under garantier för ett rationellt jordbruk, hindrar den mindre jordbrukarens expropriation utan vederlag eller brukningsrätt.

VIII.

En verksam arbetareskyddslagstiftning, i främsta rummet:

a) Normalarbetsdag på högst 8 timmar;

b) Förbud mot användande i industrin af barn under 14 år;

c) Förbud mot nattarbete i alla andra fall, än då det nödvändiggöres af arbetsprocessens tekniska natur eller det allmänna bästa;

d) Förbud mot trucksystemet.

IX.

Öfvervakande af yrkes- och industriarbetet i alla dess grenar genom ett tidsenligt fabriksinspektorat.

X.

Skyldighet för samhället att på ett humant sätt draga försorg om alla sina medlemmar vid sjukdom eller olycksfall samt på ålderdomen.

XI.

Rättslig jämlikhet mellan industriarbetare, landarbetare, sjöfolk och tjänstefolk, bl. a. genom legostadgans afskaffande och sjölagens omarbetning.

Grundlagsenligt betryggande af fullständig förenings-, församlings-, tryck och yttranderätt.